

disciplinarmiddel, der er udstået, senere ophæves eller formildes. Det antages imidlertid, at § 36, stk. 2, i militær retsplejelov kan anvendes i sådanne tilfælde, fordi disciplinarmidler kun kan pålægges, hvis der er begået et strafbart forhold.

Udvalget om den militære straffe- og retsplejeordning har fundet, at spørgsmålet om kompensation i tilfælde, hvor et disciplinarmiddel, der er fuldbyrdet, inden afgørelsen ændres til fordel for den, der er pålagt sanktionen, bør reguleres i en lovbestemmelse. En lovbestemmelse er endvidere af bevillingsmæssige grunde nødvendig for, at forsvaret kan yde økonomisk kompensation i disse tilfælde.

Lovforslagets § 16 giver hjemmel for, at den, der har »udstået« et disciplinarmiddel, som senere ophæves eller formildes af disciplinarchefen, af disciplinarnævnet eller af retten, kan få tilkendt en kompensation for, at den oprindelige – senere ændrede – afgørelse er blevet fuldbyrdet, inden afgørelsen er blevet ændret.

Efter den foreslåede bestemmelse er der mulighed for at yde kompensation i form af frihed i tilfælde, hvor udståelsen af disciplinarmidlet har medført, at den pågældendes tjenstlige frihed er blevet inddraget i forbindelse med »udståelsen«. Der er efter bestemmelsen endvidere mulighed for, at der kan ydes økonomisk kompensation – en godtgørelse – i tilfælde, hvor tjenestefrihed ikke er en relevant kompensation. Dette kan være af praktisk betydning i tilfælde, hvor en værnepligtig er hjemsendt, inden den endelige afgørelse er truffet. Endelig er der mulighed for efter bestemmelsen at fastsætte regler om eventuel anden kompensation end ovennævnte, hvis en sådan i den efterfølgende administration af lovgivningen måtte vise sig hensigtsmæssig, eksempelvis fritagelse for bestemte former for arbejde.

Efter forslaget er det den myndighed, som træffer den endelige afgørelse om at ophæve eller formilde et pålagt disciplinarmiddel, der tager stilling til en eventuel kompensation eller godtgørelse. Det forudsættes, at myndigheden – disciplinarchefen eller disciplinarnævnet og i sidste ende retten – tager stilling til spørgsmålet af egen drift og i forbindelse med den materielle afgørelse.

De nærmere betingelser for kompensationen, omfanget af anden tjenestefrihed eller størrelsen af den økonomiske godtgørelse, vil blive fastsat administrativt i medfør af bemyndigelsesbestemmelsen i lovforslagets § 16, stk. 2.

3.8. Forældelse

Udvalget om den militære straffe- og retsplejeordning har overvejet nødvendigheden af at fastsætte særlige regler for forældelse af disciplinaransvar.

For andet disciplinaransvar, f.eks. efter tjenestemandsløven, gælder ikke regler om forældelse. Forhold, der er begået for mange år siden, og som således ville være forældede, hvis de skulle have været bedømt efter straffeloven, kan således principielt medføre pålæg af disciplinaransvar efter tjenestemandsløven. Udvalget har imidlertid fundet, at der bør fastsættes særlige regler om forældelse for disciplinaransvar for militært personel mv., jf. forslaget til § 19.

Indledningsvis bemærkes, at det allerede følger af forslaget til § 8, at den overordnede, der finder anledning til, at der bør pålægges disciplinaransvar, »snarest« skal indberette dette til nærmeste overordnede. »Snarest« indebærer, at det skal ske umiddelbart efter, at det pågældende forhold er blevet konstateret. Adgangen til at påtale disciplinarforseelser kan således efter omstændighederne bortfalde på grund af passivitet, hvis den overordnede ikke snarest efter at have konstateret forholdet foretager indberetning. Også disciplinarsager, der indledes efter afslutningen af en militær straffesag, jf. nedenfor, forudsættes indledt og forfulgt »snarest«, hvis adgangen hertil ikke skal fortabes ved passivitet. Forældelsesfristen for disciplinaransvar har derfor kun betydning for forhold, der først konstateres længe efter, at de er begået (men inden for 2 år), eller i sager, der oprindeligt er indledt som straffesager.

Forældelsesfristen er efter forslaget 2 år, jf. stk. 1. Dette svarer til fristen efter straffelovens § 93, stk. 1, nr. 1, om forældelsesfristen for overtrædelser, hvor der ikke er hjemlet højere straf end fængsel i 1 år, eller når straffen for overtrædelserne ikke ville overstige bøder. Fristen skal regnes fra det tidspunkt, hvor den disciplinære forseelse er ophørt, jf. princippet i straffelovens § 94, stk. 1.

Efter forslagens stk. 2 afbrydes forældelsen ved underretning af den indberettede om, at han er blevet indberettet, eller at der indledes straffesag. Der vil i praksis kunne opstå sager, der indledes som militære straffesager, men hvor efterforskningen viser, at der f.eks. ikke kan føres bevis for den krævede tilregnelser efter militær straffelov, dvs. at det ikke kan bevises, at den formodede gerningsmand har handlet forsætligt eller groft uagtsomt. I andre tilfælde kan den militære anklagemyndighed finde, at det, selvom betingelserne for strafansvar for så vidt er opfyldt, er rimeligt at lade sagen behandle alene som disciplinarsag. I sådanne tilfælde kan sagen oversendes til disciplinarchefen til